

Робочі місця для виконання волого-теплових робіт повинні унеможливити травмування працюючих. Підлога робочих місць прасувальників повинна бути вкрита струмоізоляційними прокладками або килимками. Прасувальні столи повинні мати пристрої для пропарювання або зволоження матеріалу. Контроль і регулювання процесів волого-теплової обробки повинні виконуватись за допомогою приладів (термометри, манометри) і підтримуватись автоматично. На операціях прасування і пресування необхідно проводити зволоження виробів водорозпилювачами. Кріплення шлангів до пульверизаторів і трубопроводів повинні мати пристрої, що виключають зрив шлангів.

Праски: Металевий корпус прасок повинен бути заземлений. Подача струму повинна здійснюватися через розподільні трансформатори або окремі колодки з запобіжниками. Струмопідвідні контакти прасок повинні мати спеціальні захисні засоби, а шнури підводу електричного струму повинні знаходитись в гумових шлангах. Ручки прасок повинні бути виготовлені з теплостійких діелектричних (ізолюючих) матеріалів. Електричні праски повинні мати автоматичний регулятор температури. Подошва праски повинна мати чисту відполіровану поверхню. Підставки під праски повинні бути виготовлені з вогнестійкого і мало теплоємного матеріалу, знаходитись на одному рівні з робочою поверхнею столу і мати з трьох боків бортики або теплоізолюючі підставки. Підвіски електропроводки повинні виключати можливість доторкання струмопровідних дротів до гарячої поверхні праски та підставки.

Преси та відпарювачі: Обслуговування пресів, пароповітряних манекенів повинні бути забезпечені площадками, влаштованими по висоті відповідно до антропометричних даних працівників, які обслуговують зазначене обладнання. На гідравлічному пресі ремонтні роботи повинні проводитись лише при знятому тиску пару та рідини. Все обладнання, на якому використовується пар під тиском, повинне мати запобіжний клапан., манометр і водомірне скло, на яких повинні бути відмітки допустимих тисків і рівня води. Зовнішня поверхня відпарювального апарата повинна мати термоізоляцію для запобігання опікам працівника і зменшенню тепловиділення в приміщення. Для запобігання потраплянню рук працівника між подушками преса включати його можна тільки одночасним натисканням на кнопки (важелі тощо) обома руками і тримати їх на кнопках до повного закриття преса. Відстань між пусковими кнопками (важелями), повинна бути такою, щоб була виключена можливість закривання преса однією рукою. На пресах повинен бути запобіжний пристрій для утримання верхніх подушок від опускання у разі поломки, і такий, що запобігає самовільному спрацьовуванню пускового пристрою, і кнопки аварійного розкриття подушок.

Відповідно до Закону України «Про охорону праці» особи, які не виконують вимог нормативно-правових актів та інструкцій з охорони праці, залежно від характеру порушень притягаються до дисциплінарної, матеріальної, адміністративної та кримінальної відповідальності.

Список використаних джерел:

1. Охорона праці на підприємстві. Безпечні умови праці на робочому місці. URL: https://otherreferats.allbest.ru/life/00734057_0.html
2. Інструкція з охорони праці № 56П-ВВ для оператора вишивального обладнання. Всеукраїнський центр вишивки та килимарства. Решетилівка. 2021.
3. Формування сучасного безпечного та здорового освітнього середовища: реалії та перспективи: збірник наук. праць Регіон. наук.-практ. конф., присвяченої Всесвітньому Дню цивільної оборони та Всесвітньому Дню охорони праці. (Полтава, 3-4 травня 2018 р.) / упоряд., і ред.: В. П. Титаренко, А. М. Хлопов. Полтава : ПНПУ, 2018. 342 с.

ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ЗАВДАНЬ ОХОРОНИ ПРАЦІ ВЧИТЕЛЕМ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА ТЕХНІЧНОЇ ТВОРЧОСТІ

*Варданія О. О.
м. Полтава*

Анотація: У статті аналізуються особливості реалізації завдань охорони праці вчителем образотворчого мистецтва. Розглянуто особливості дотримання вимог охорони

праці вчителем образотворчого мистецтва, дотримання вимог безпеки і правил експлуатації обладнання, застосування інструментів і матеріалів у навчальному процесі

Ключові слова: навчальний процес, образотворче мистецтво, охорона праці, безпека життєдіяльності, правила безпечної праці.

Охорона праці являє собою систему правових, соціально-економічних, організаційно-технічних, санітарно-гігієнічних і лікувально-профілактичних заходів та засобів, спрямованих на збереження життя, здоров'я і працездатності людини у процесі трудової діяльності [1]. Керівники підприємств, організацій, установ організують, забезпечують і контролюють трудову діяльність працівників у відповідності з вимогами Закону України «Про охорону праці» і забезпечують безпечні методи праці на кожному робочому місці.

Працівники шкіл проходять навчання та атестацію з питань охорони праці та безпеки життєдіяльності. Використовується ряд нормативних документів з питань ОП і БЖД, якими працівники користуються [2].

Вчитель образотворчого мистецтва з метою дотримання вимог охорони праці повинен: знати і належним чином виконувати свої посадові обов'язки, інструкції з охорони праці, охорони життя і здоров'я учнів; забезпечувати режим дотримання норм і правил з охорони праці під час організації навчання учнів; мати чітке уявлення про небезпечні і шкідливі фактори, пов'язані з виконанням робіт і знати основні способи захисту від їх впливу; пройти вступний інструктаж і первинний інструктаж на робочому місці; використовувати надане обладнання та інструменти відповідно до вимог інструкцій заводів-виробників; керуватися в роботі правилами внутрішнього трудового розпорядку навчального закладу; дотримуватися режиму праці та відпочинку, який визначається графіком роботи; дбати про особисту безпеку і особисте здоров'я, а також про безпеку учнів у процесі виконання роботи або під час знаходження на території школи; дотримуватися правил особистої гігієни; при пересуванні по території і в приміщеннях користуватися тільки встановленими проходами; знати вимоги електро- і пожежобезпеки і вміти користуватися засобами пожежогасіння; вміти надавати домедичну допомогу потерпілому; виконувати режими праці та відпочинку, встановлені в закладі загальної середньої освіти; оперативно повідомляти заступника директора з адміністративно-господарської частини про всі несправності використовуваного обладнання, виявлених в процесі роботи, директору школи - про ситуацію, що загрожує життю і здоров'ю людей, про кожен нещасний випадок або про погіршення свого здоров'я; знати номери телефонів виклику екстрених служб (пожежної охорони, швидкої медичної допомоги тощо).

Під час виконання посадових обов'язків вчителем образотворчого мистецтва можуть мати місце наступні шкідливі та небезпечні фактори: недостатнє освітлення робочої зони; ураження електричним струмом при дотику до струмоведучих частин електрообладнання та електроприладів з порушеною ізоляцією; підвищена психоемоційна напруга; значне голосове навантаження; статичне навантаження при незначному загальному м'язовому руховому навантаженні; пожежонебезпека; висока щільність епідемічних контактів; травми і падіння внаслідок пустоців учнів; падіння на слизькій підлозі.

Вчитель образотворчого мистецтва зобов'язаний дотримуватися протипожежного режиму в освітній установі, правил пожежної безпеки, знати місця розташування первинних засобів пожежогасіння, а також порядок дій при виникненні пожежі або іншої НС, напрямку евакуації, вміти користуватися первинними засобами пожежогасіння.

Про кожен нещасний випадок, випадки травмування, вчитель образотворчого мистецтва повинен негайно повідомити директору школи безпосередньо після надання першої допомоги потерпілому (працівнику, школяреві).

Вимоги безпеки під час роботи вчителя образотворчого мистецтва полягають у наступному.

Під час роботи вчителю образотворчого мистецтва необхідно дотримуватися вимог безпеки і правил експлуатації обладнання, застосування інструментів і матеріалів,

викладених в технічних паспортах, експлуатаційній, ремонтній та іншій документації, випущеної організаціями-виробниками.

Дотримуватися методики проведення уроку образотворчого мистецтва, інструкції з охорони праці вчителя образотворчого мистецтва школи.

На початку уроку вчитель повинен провести учням інструктаж з безпечного поводження в кабінеті образотворчого мистецтва з записом його в журнал інструктажів з безпеки життєдіяльності.

При проведенні уроку образотворчого мистецтва необхідно підтримувати дисципліну і порядок, уважно стежити за тим, щоб учні виконували всі вказівки вчителя образотворчого мистецтва, забезпечити безпечне проведення навчального процесу.

Не слід залишати учнів без нагляду під час проведення навчально-виховного процесу, дозволяти школярам самовільно залишати місце проведення уроку.

При використанні колючих і ріжучих інструментів (циркуль, ножиці, канцелярський ніж) слід брати їх тільки за ручки, не спрямовувати їх загостреною частиною на себе або на оточуючих.

При роботі з фарбами використовувати в якості ємності для води посуд з небитких матеріалів, обсягом не більше 200 мл. У разі пролиття кимось з учнів або вчителем води на підлогу, необхідно негайно зібрати її з підлоги. При попаданні фарби на шкіру, необхідно витерти фарбу вологою серветкою, при можливості вимити руки водою. Після закінчення роботи з фарбами, вчитель повинен прослідкувати, щоб учні вимили і витерли кисті, витерли за собою столи. Впродовж роботи необхідно тримати своє робоче місце в чистоті і порядку, дотримуватись санітарно-гігієнічних норм і правил особистої гігієни. Не захаращувати своє робоче місце і проходи до нього, контролювати вільність проходів між рядами учнів та евакуаційних виходів з кабінету.

Таким чином, питанням охорони праці та безпеки життєдіяльності у процесі здійснення освітнього процесу у школі надається важливого значення. У своїй професійній діяльності вчитель образотворчого мистецтва керується інструкцією з охорони праці під час виконання посадових обов'язків

Список використаних джерел:

1. Закону України «Про охорону праці» <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2694-12#Text>
2. Організація охорони праці в школі <https://www.pedrada.com.ua/article/2021-ohorona-prats-v-shkol-bezpeka-jittedyalnost>
3. Паршук С. М. Образотворче мистецтво з методикою навчання: [методичні рекомендації]. – 2020. – 81 с.

САНІТАРНО-ГІГІЄНІЧНІ УМОВИ ПРАЦІ УЧНІВ В ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

*Величко К.
м. Полтава*

Анотація. У статті подане поняття санітарно-гігієнічних норм та умов праці учнів у школі, показана роль трудового навчання. Описується вплив уроків трудового навчання на працездатність дитини у школі протягом робочого дня.

Ключові слова: санітарно-гігієнічні умови праці, трудове навчання, фізіологія праці, умовно-рефлекторні зв'язки.

Дані фізіології і гігієни праці свідчать про те, що фізична праця, яка за своїм характером відповідає віковим можливостям організму і виконується в оптимальних гігієнічних умовах, сприяє розвитку як окремих органів і систем, так і в цілому організму дитини і підлітка.